

**UCHWAŁA NR XX/127/2016
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 29 marca 2016 r.

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania za 2015 rok z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2013 – 2015 wraz ze wskazaniem potrzeb

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2015 r. poz. 332 z późn. zm.)

Rada Miejska w Toszku

uchwala co następuje

§ 1. Uchwala się roczne sprawozdanie za 2015 rok z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2013 – 2015 wraz ze wskazaniem potrzeb, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Krzysztof Klonek

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W TOSZKU

**ROCZNE
SPRAWOZDANIE ZA 2015 ROK
Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2013 – 2015
WRAZ ZE WSKAZANIEM POTRZEB**

Opracował:

*Ośrodek Pomocy Społecznej
w Toszku*

.....
Zatwierdził

*Toszek
Marzec 2016 r.*

Spis treści

<i>WSTĘP.....</i>	<i>3</i>
<i>EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 – 2015 ..</i>	<i>5</i>
2. ZADANIA ZREALIZOWANE W 2015 ROKU	
<i>2.1. PUNKT POMOCY RODZINIE.....</i>	<i>6</i>
<i>2.2. ASYSTENT RODZINY</i>	<i>8</i>
<i>2.3. PROFESJONALIZACJA KADRY PRACUJĄCEJ Z DZIECKIEM I RODZINĄ.....</i>	<i>12</i>
<i>2.4. PROGRAMY OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE</i>	<i>13</i>
<i>2.5. WSPÓŁFINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W ZASTĘPCZYCH FORMACH OPIEKI....</i>	<i>16</i>
<i>2.6. KARTA DUŻEJ RODZINY.....</i>	<i>17</i>
<i>POTRZEBY.....</i>	<i>20</i>
<i>PODSUMOWANIE</i>	<i>21</i>

Wstęp

Naturalnym środowiskiem życia każdego człowieka jest rodzina, w której nabywa podstawowych umiejętności życiowych, kształtuje osobowość i charakter, uczy się zaspokajania potrzeb własnych i innych osób, kształtuje postawę wobec świata. Otaczany troską w bezpiecznych warunkach uczy się zasad współżycia społecznego, wzrasta do odpowiedzialności społecznej.

W wyniku różnych sytuacji, funkcjonowanie rodziny jako podstawowej komórki społecznej może być zaburzone. W sytuacjach utraty rodzica/rodziców, niewypełniania przez nich należycie obowiązków opiekuńczych, napotykanymi trudnościami, braku pomocy i wsparcia z zewnątrz, rodzina może ulec rozpadowi, czego konsekwencje najczęściej odczuwają dzieci, przenosząc niejednokrotnie bagaż złych doświadczeń na kolejne pokolenia.

Z myślą o rodzinach z Gminy Toszek został opracowany Gminny Program Wsparcia Rodziny na lata 2013 – 2015. Program ten ma za zadanie wzmacniać rodziny i przeciwdziałać ich rozpadowi poprzez wspieranie ich w poszczególnych elementach życia społecznego, jak również wspomagać powrót do należytego wypełniania obowiązków wynikających z posiadania dzieci.

W obecnych czasach coraz więcej zagrożeń czyha na rodziny, systematycznie powodując oddalanie się jej członków od siebie. Migracje zawodowe często przedłużające się do wielu lat, powodują rozpadanie się relacji emocjonalnych pomiędzy członkami rodziny. Dochodzi do tego niestabilność finansowa, która generuje stres i kumulację przeżywania negatywnych emocji.

Konsekwencją powyższego niejednokrotnie jest rozpad relacji rodzinnej. Ostatecznie, rozwód lub rozejście się partnerów życiowych wiąże się z koniecznością opuszczenia mieszkania przez jednego z nich. Angażuje to dodatkowe środki finansowe, komplikując życie rodzinne, które często dzieli potomstwo między mamę i tatę.

Z badań wynika, że zdecydowanie gorsze wspomnienia z dzieciństwa mają osoby wychowywane w rodzinach alkoholowych i/lub przemocowych. Nierzadko dochodzi do tego bezrobocie czy ubóstwo. O takie rodziny w sposób szczególny dba Państwo, zabezpieczając niepełnoletnie dzieci w pieczy zastępczej, do czasu poradzenia sobie rodziców z trudnościami. Takie rodziny potrzebują dużego wsparcia ze strony instytucji w pokazaniu kierunku rozwoju, działania, naprawienia błędów. Ważna jest tu świadomość, że takie działania jak zabezpieczenie dziecka są rozwiązaniem tymczasowymi, trwającymi do momentu poradzenia sobie rodziców z problemami. Tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdy z różnych przyczyn rodzice nadal nie angażują się w naprawienie swojej trudnej sytuacji życiowej, prawa rodzicielskie nad dzieckiem mogą zostać ograniczone lub całkowicie odebrane.

Wspomniane wyżej trudności w wypełnianiu funkcji rodziny, to nie jedyne zagrożenia. Rozwijający się świat na bieżąco dostarcza kolejnych powodów, które mogą

wpływać negatywnie na rodzinę. Uchwała nr XXXV/337/2013 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 ma na celu stworzenie jak najlepszych warunków dla dzieci i rodzin, których prawidłowe funkcjonowanie może być zagrożone.

Ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 zakłada przygotowywanie cyklicznych raportów (corocznych sprawozdań) dotyczących realizacji działań.

Celem głównym określonym w Programie jest

Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom z gminy Toszek w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Drogą do osiągnięcia powyższego są również określone w Programie, cele szczegółowe:

- a) Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności,
- b) Organizacja i prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie świetlic opiekuńczo – wychowawczych, ognisk wychowawczych lub klubów i kół zainteresowań,
- c) Poszerzenie świadomości mieszkańców Gminy o możliwych formach pomocy realizowanych przez OPS,
- d) Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych,
- e) Wspieranie rodzin w kryzysie,
- f) Realizacja wszelkich innych działań w obszarze wspierania rodziny

W nawiązaniu do wymienionych celów, został określony plan działania. Obejmuje on:

- 1. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w ramach działalności Punktu Pomocy Rodzinie
- 2. Prowadzenie terapii/psychoterapii
- 3. Objęcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi asystenturą
- 4. Profesjonalizacja kadry pracującej z dzieckiem i rodziną
- 5. Tworzenie i rozwój świetlic opiekuńczo – wychowawczych, kół zainteresowań, klubów lub ognisk
- 6. Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom
- 7. Współfinansowanie pobytu dziecka w zastępczych formach opieki
- 8. Organizacja klubu mam – punktu samopomocowego wspierającego funkcje opiekuńczo – wychowawcze

2. Zadania zrealizowane w 2015 roku

2.1. Punkt Pomocy Rodzinie

Gmina Toszek prowadzi specjalistyczne poradnictwo, którego wykonawcą jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W jego strukturach uruchomiony został Punkt Pomocy Rodzinie, zlokalizowany w pobliżu siedziby tut. Ośrodka (ul. Rynek 4, Toszek). Osoby borykające się z trudnościami różnego rodzaju mogły tam bezpłatnie skorzystać ze specjalistycznej konsultacji według harmonogramu dostępnego na stronie internetowej. Konsultacji udzielali: pedagog, certyfikowany specjalista terapii uzależnień oraz radca prawny.

W 2015 roku konsultacje z Radcą prawnym odbywały się w środy i w piątki. Wśród spraw, z jakimi zgłaszali się klienci znalazły się:

- sprawy o znęcanie się związane z nadużywaniem alkoholu
- sprawy dot. przemocy w rodzinie i naruszenia nietykalności cielesnej
- sprawy rozwodowe
- sprawy o alimenty
- sprawy o opiekę nad dzieckiem
- sprawy dot. ustalenia kontaktów z dziećmi
- sprawy spadkowe
- sprawy dot. uprawnień do kierowania pojazdem
- sprawy dot. obowiązku płacenia abonamentu
- sprawy dot. zadłużenia finansowego
- sprawy dot. egzekucji komorniczych
- sprawy o pomówienie
- sprawy dot. odpowiedzialności odszkodowawczej
- sprawy pracownicze
- sprawy o ustalenie ojcostwa i uznanie dziecka
- sprawy dot. renty rodzinnej i emerytury
- sprawy mieszkaniowe
- sprawy o podział majątku dorobkowego małżonków
- sprawy dot. umowy cywilno – prawnej
- sprawy o ubezwłasnowolnienie
- sprawy dot. odwołania od decyzji ZUS
- sprawy dot. uchylenia wyroków karnych, odpowiedzialności karnej
- sprawy dot. odebrania prawa jazdy

W ciągu 2015 roku zgłosiło się po poradę prawną **120 klientów, łącznie udzielono 196 konsultacji.**

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przemocy w Rodzinie w Gminie Toszek na 2015 rok w Ośrodku Pomocy Społecznej w Toszku, mieszkańcy Gminy mogli bezpłatnie korzystać z konsultacji z certyfikowanym specjalistą terapii uzależnień. W 2015 roku na spotkania z terapeutą leczenia uzależnień zgłosiły się osoby uzależnione od alkoholu, współuzależnione oraz osoby doświadczające przemocy domowej.

Tabela nr 1
Ilość osób korzystających z konsultacji ze specjalistą terapii uzależnień
– 01.01.2015-31.08.2015 r.

Miesiąc	Łączna liczba osób	Uzależnieni	Współzależnieni	Ofiary przemocy	Niepełnosprawni
Styczeń	3	1	0	1	1
Luty	2	1	1	0	0
Marzec	2	1	1	0	0
Kwiecień	1	1	0	0	0
Maj	1	0	1	0	0
Czerwiec	1	0	1	0	0
Lipiec	1	0	1	0	0
Sierpień	1	0	1	0	0
Łącznie – liczba osób (nie porad)	12	4	6	1	1

Tabela nr 2
Ilość osób korzystających z konsultacji ze specjalistą terapii uzależnień
– 01.09.2015-31.12.2015 r.

Miesiąc	Łączna liczba osób	Uzależnieni	Współzależnieni	Ofiary przemocy	Niepełnosprawni
Wrzesień	2	2	0	0	0
Październik	2	1	1	0	0
Listopad	2	1	1	1	0
Grudzień	2	1	0	1	1

Łącznie – liczba osób (nie porad)	8	5	2	2	1

W rubryce: łączna liczba osób dane mogą się nie sumować, ponieważ niektóre osoby należą do dwóch lub więcej kategorii.

2.2. Asystent rodziny

Asystent rodziny to według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.) osoba, która przydzielana jest rodzinie, gdy ta napotkała trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania klienta lub w miejscu przez niego wskazanym, przyczyniając się do poprawy sytuacji problemowej w zakresie socjalnym, psychologicznym, wychowawczym. Dzięki takiej współpracy, klient może zwiększyć swoją aktywność społeczną, być lepiej zmotywowanym do podejmowania działań zawodowych oraz wszystkich innych prowadzących do poprawy sytuacji życiowej własnej oraz jego rodziny.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w 2015 roku zatrudniony był asystent rodziny na etacie. Zadania asystenta rodziny realizowane są w zadaniowym systemie czasu pracy. Pozwala to na zapewnienie klientowi kompleksowej pomocy bez względu na dni i godziny funkcjonowania tut. Ośrodka. Dotychczasowe doświadczenie pokazuje, iż sytuacje kryzysowe zazwyczaj mają miejsce w godzinach popołudniowych lub w weekendy. Dzięki takiemu rozwiązaniu, asystent rodziny jest dostępny wtedy, gdy klient tego najbardziej potrzebuje.

W 2015 roku na terenie Gminy Toszek, pomocą asystenta rodziny objętych zostało 16 rodzin. Są to środowiska charakteryzujące się m. in. dysfunkcjami w spełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, brakiem zaradności życiowej, uzależnieniami, bezrobociem, wieloma zobowiązaniami finansowymi, problemami zdrowotnymi, w tym psychicznymi.

Wśród działań, jakie podjęli asystenci, możemy wyróżnić: pomoc w znalezieniu punktów świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie klienta lub jego rodziny. Asystent rodziny zobligowany jest także do utrzymywania kontaktu z instytucjami zaangażowanymi w sprawy podopiecznych, w tym z Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, sądami, pracownikami socjalnymi itp. Tak więc pracę asystenta rodziny można podzielić na dwa obszary zadaniowe. Pierwszym jest bezpośredni kontakt z rodziną w jej miejscu zamieszkania lub w innym miejscu wskazanym przez klienta. Drugim natomiast jest szeroko zakrojona

współpraca asystenta z osobami i instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodziny. Do pracy asystenta poza rozmowami z klientami należy więc także praca w środowisku otaczającym swoim zasięgiem poszczególnych członków rodzin, np. pracowników socjalnych, pedagogów, nauczycieli, dzielnicowych, prokuratorów itd.

Według wspomnianej wcześniej ustawy, „do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną”.¹

W tabeli znajdującej się poniżej ujęto dwa rodzaje danych liczbowych – ilość spotkań asystenta z rodziną objętą wsparciem oraz ilość godzin przepracowanych przez asystenta w związku z wykonywaniem swoich obowiązków w sprawach dotyczących poszczególnych rodzin.

Tabela nr 3

Ilość przepracowanych przez asystenta godzin i spotkań z rodzinami w pierwszym półroczu 2015 roku

Rodzina	Styczeń		Luty		Marzec		Kwiecień		Maj		Czerwiec	
	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin
AR/1/2012	2	6,6	2	7	4	13,25	5	14	4	10,5	3	8
AR/2/2012	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/3/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/4/2012	3	8,5	4	12	4	9,5	2	5,5	1	1,5	-	-
AR/5/2012	2	8,3	4	9,5	5	13,25	4	9	4	11,5	3	10,75
AR/6/2012	10	29	13	33	14	38	12	28,5	12	27	7	14,5
AR/7/2012	2	10	4	12	5	13	4	13,75	4	17	2	6,5
AR/8/2012	2	6,5	4	8,5	4	8,75	5	10	4	8,5	2	4,75
AR/9/2012	3	13,3	4	14	2	9,25	5	20	3	12	1	5
AR/10/2012	3	11,5	4	14	5	16,5	4	13,5	4	10,25	2	7
AR/11/2012	2	11,25	4	9,25	3	9,5	2	5,5	2	10	1	5,25
AR/12/2012	3	10,05	4	10,5	5	12	4	9,5	5	11	2	5,5
AR/13/2012	2	7	3	7,5	4	8	3	9	1	2,5	1	4,5
AR/14/2012	2	6	4	9	4	9	4	8	4	8	2	4,5
AR/15/2013	2	9,5	4	13,75	4	10,5	5	17,75	4	12,25	3	11,75
AR/16/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/17/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/18/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zadania poza pracą z rodzinami	-	13	-	-	-	5,5	-	4	-	18	-	80
Zmiana asystentury rodziny	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM	39	160	58	160	63	176	59	168	52	160	29	168

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.)

Tabela nr 4

Ilość przepracowanych przez asystenta godzin i spotkań z rodzinami w drugim półroczu 2015 roku

Rodzina	Lipiec		Sierpień		Wrzesień		Październik		Listopad		Grudzień	
	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin
AR/1/2012	5	13,5	4	10,5	6	14,5	1	3,25	2	4	3	5,5
AR/2/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/3/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/4/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/5/2012	4	9,5	5	11,75	4	11,25	2	5,25	4	10	4	10,25
AR/6/2012	13	29	12	29	10	24	7	15,25	12	27	10	23
AR/7/2012	5	17,75	3	7,25	4	13	1	3,75	3	9,5	3	11,75
AR/8/2012	6	11,5	4	8	4	9,25	4	8	3	7,75	4	9,5
AR/9/2012	5	21,5	3	10,5	3	13,5	3	12,5	2	6,5	3	10,75
AR/10/2012	5	14	4	12,5	3	10	2	6	4	7,5	3	7
AR/11/2012	3	7	2	9	3	11,25	2	6,25	2	7,5	2	7,5
AR/12/2012	5	13,5	6	12,25	4	10,75	2	4,5	4	11,75	3	7,5
AR/13/2012	3	8	2	5	2	4	1	2,25	1	2,75	1	3
AR/14/2012	2	6,5	4	10	4	8,5	1	2,75	3	7	3	7
AR/15/2013	5	16,5	4	14,5	5	19,25	1	5,5	3	13	4	17,5
AR/16/2013	2	6,75	4	10,75	3	9	2	7,5	3	7,25	2	7,25
AR/17/2013	-	-	3	8	4	10,25	1	2,25	4	9	2	4,5
AR/18/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zadania poza pracą z rodzinami	-	9	-	1	-	7,5	-	91	-	29,5	-	41
Zmiana asystentury rodziny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM	63	184	60	160	59	176	30	176	50	160	47	173

2.3.Profesjonalizacja kadry pracującej z dzieckiem i rodziną

Obszar pracy z rodziną ciągle się zmienia, tak jak zmieniają się uwarunkowania życia społecznego. Aby właściwie świadczyć pomoc i wsparcie dla rodzin zagrożonych lub już dotkniętych dysfunkcjami w spełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, kadra musi stale podwyższać swoje kwalifikacje zawodowe, tak by jak najlepiej wypełniać swoje obowiązki.

Jeden z pracowników Sekcji Wsparcia Rodziny, Profilaktyki i Programów Celowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku w 2015 roku brał udział w szkoleniu pn. „Efektywna i skuteczna przedsiębiorczość społeczna”, składające się z III modułów:

- *„Rozpoznawanie i wzmacnianie potencjału rozwojowego podmiotów ekonomii społecznej”*
- *„Ekonomia społeczna jako narzędzie rozwiązywania problemów społecznych i rozwoju lokalnego”*
- *„Gra szkoleniowa – zarządzanie potencjałem sektora ekonomii społecznej”*

Ważnym elementem w podnoszeniu merytorycznego przygotowania do pracy z rodziną był udział w szkoleniu:

- *„Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach w pracy socjalnej i asystenturze rodzinnej”*. Zakres merytoryczny szkolenia zawierał: historie i założenia Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach – PSR, Techniki i narzędzie PSR stosowane w pracy z klientami pomocy społecznej, rodzaje relacji między klientem a pracownikiem socjalnym/asystentem rodziny, diagnozowanie zasobów klienta, motywowanie klienta do zmian, budowanie skuteczności klienta w osiąganiu jego celów, terapia i interwencja w PSR, rola pracownika socjalnego/asystenta rodziny a możliwość zastosowania PSR w różnych zadaniach zawodowych.

Ponadto, pracownik tut. Ośrodka wziął udział w szkoleniu pn. *„Metodyka i organizacja pracy socjalno – wychowawczej asystenta rodziny”*, zorganizowanym przez Polski Instytut Mediacji i Integracji Społecznej w Zawadzkiej.

2.4. Programy opiekuńczo - wychowawcze

Rodzaj działań prowadzonych w ramach programów opiekuńczo - wychowawczych reguluje Zarządzenie nr 43/JJ/2014 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Programów opiekuńczo – wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Toszek prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku.

Celem programów opiekuńczo – wychowawczych było zapewnienie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w atrakcyjny dla nich sposób, idący w parze z oddziaływaniem profilaktycznym i zainteresowaniami uczestników. Zajęcia mają różnorodną formę: ruchową, stolikową, dydaktyczną, obejmują także pomoc w odrabianiu zadań domowych lub wyrównywanie braków w nauce szkolnej. Powyższe z sukcesem realizowane jest w programach opiekuńczo - wychowawczych, prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku. Organizacja i sposób prowadzenia programów jako elementu Gminnego Programu Profilaktyki, Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przemocy w Rodzinie w Gminie Toszek na rok 2015, są zgodne z „Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2015 roku”, które wydawane są corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

W Gminie Toszek w 2015 roku funkcjonowało 8 miejsc realizujących program opiekuńczo - wychowawczy – jedno w Toszku, pozostałe w okolicznych sołectwach. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu przez 3 godziny (z wyłączeniem dni świątecznych), tj.: w poniedziałek w Toszku w godzinach 14:30 – 17:30 i w Boguszycach w godzinach 16:00 – 19:00, we wtorek w Pniowie w godzinach 15:00 – 18:00, w środę w Sarnowie w godzinach 15:00 – 18:00, w czwartek w Kotulinie w godzinach 13:30 – 16:30, w piątek w Płużniczce w godzinach 15:00 – 18:00 i w Ligocie Toszeckiej w godzinach 15:00 – 18:00 oraz w Paczynie w soboty w godzinach 9:30 – 12:30.

Tabela nr 5
Ilość godzin zrealizowanych zajęć w programach opiekuńczo – wychowawczych
w 2015 roku

	Boguszyce	Toszek	Pniów	Sarnów	Kotulin	Ligota Toszecka	Płużniczka	Paczyna
Styczeń	6	9	9	11	12	12	10	14
Luty	6	12	12	2	6	12	12	12
Marzec	0	15	12	0	12	12	12	14
Kwiecień	9	9	9	9	10	12	9	12
Maj	3	12	12	12	12	12	12	15
Czerwiec	0	12	12	9	6	6	9	12
Lipiec	0	0	12	12	13	15	15	0
Sierpień	0	0	6	11	4	6	12	0

Wrzesień	0	12	15	15	12	12	12	12
Październik	0	12	12	1	15	15	15	15
Listopad	0	15	8	0	12	12	12	12
Grudzień	0	6	6	0	9	9	9	9
RAZEM	24	114	125	82	123	135	139	127
OGÓŁEM: 869 godzin pracy								

Zero lub zmniejszona liczba godzin wynika z różnorodnych przyczyn, np. z odwołania zajęć z uwagi na organizowane formy dodatkowe (np. półkolonie). Odwołanie lub zawieszenie zajęć wynika z ustaleń poczynionych z Dyrektorami szkół, sołtysami czy Ks. Proboszczem, którzy udostępniają pomieszczenia na potrzeby przeprowadzenia zajęć.

W czasie ferii zimowych miał miejsce „Obóz profilaktyczny z raketką” w Pniowie. Adresatami tego działania były dzieci i młodzież z całej Gminy Toszek, a sala świetlicy wiejskiej w Pniowie została wybrana z uwagi na jej dużą powierzchnię oraz wyposażenie w akcesoria do tenisa stołowego.

Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku po pięć godzin dziennie. W tym czasie oprócz zajęć sportowych, posiłku czy zajęć edukacyjnych (poświęconych sportom zimowym), miał miejsce także program profilaktyki uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Tematem przewodnim ferii była sportowa podróż. Uczestnicy mieli okazję „odbycia podróży” do Grecji, Portugalii, Włoch, Niemiec, Anglii itd.

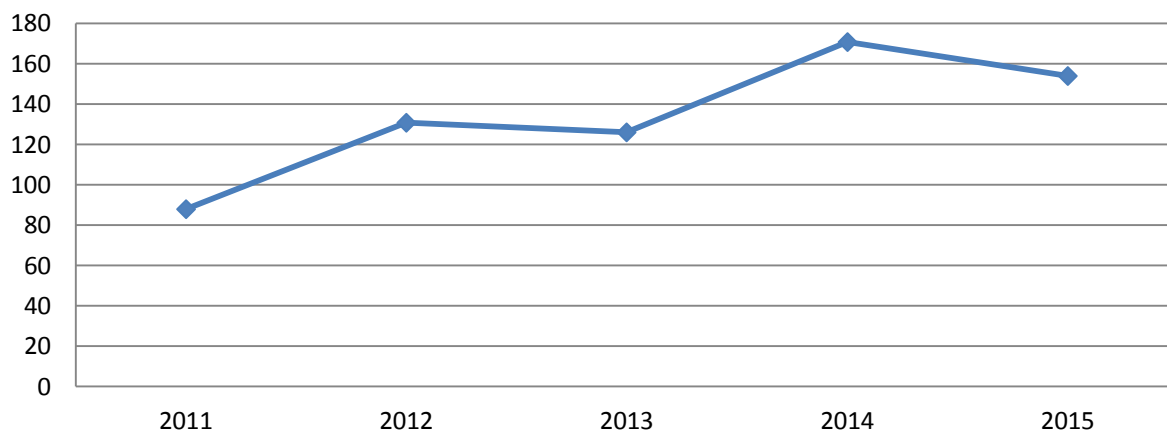
Z końcem 2015 roku łączna ilość uczestników zajęć w programach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych w systemie cotygodniowym wynosiła **154 dzieci**. W zorganizowanych formach dodatkowych, skierowanych do wszystkich dzieci i młodzieży z Gminy Toszek udział wzięło:

- 22 dzieci w „Obozie profilaktycznym z raketką”,
- 27 dzieci w półkoloniach w Toszku,
- 25 dzieci w półkoloniach w Kotulinie
- 30 dzieci w półkoloniach w Pniowie.

Czas spędzany w programach opiekuńczo - wychowawczych poświęcany był na: przeprowadzanie zajęć wychowawczych i profilaktycznych, zabaw dydaktycznych i integracyjnych, zabaw i gier ruchowych, stolikowych, pomoc w odrabianiu zadań domowych oraz wyrównywaniu braków w nauce, organizację wydarzeń sezonowych, np. spotkania świąteczne, wycieczki będące odzwierciedleniem zainteresowań dzieci.

Wykres nr 1

Ilość uczestników zajęć w programach opiekuńczo - wychowawczych w Gminie Toszek

Wśród tematów zajęć, jakie w 2015 roku pojawiły się w programach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Toszek znalazły się m.in.: „Nasza świetlica – co zrobić, żeby było miło”, Zajęcia profilaktyczne – „Dzień babci i Dziadka – okazywanie szacunku i serdeczności osobom starszym”, „Karnawał”, „ferie w mojej świetlicy – Kodeks bezpieczeństwa zabaw zimowych”, „Dzień św. Walentego”, „Luty podkuj buty – zajęcia plastyczne”, Zajęcia profilaktyczne – „Dzień bezpiecznego Internetu”, „W poszukiwaniu zaginionych kształtów”, Zajęcia profilaktyczne – „Higiena na co dzień”, „Sztuka przyjaźni”, „Wzbudzanie zainteresowań – poznajemy świat roślin doniczkowych”, „Obserwacja otoczenia wokół nas – próba przedstawienia wiosny”, Zajęcia profilaktyczne – „jestem zdolny – moje mocne strony”, „Świat bajek”, „Międzynarodowy Dzień Dziecka”, „Wzbudzanie zainteresowań – poznanie tańca ruchowego Zumba”, Zajęcia profilaktyczne – „Nigdy nie jestem sam”, „Nasze plany wakacyjne – zajęcia plastyczne”, „Nasza mała miejscowość”, Zajęcia profilaktyczne – „Bezpieczne wakacje”, „Wędrujemy w świat – Europa”, „Wędrujemy w świat – Afryka”, „Wędrujemy w świat – Ameryka Północna i południowa”, „Moje marzenia – metoda kolażu”, Zajęcia profilaktyczne – „ABC pierwszej pomocy”, „Pożegnanie wakacji”, „Wędrujemy w świat – Azja”, „Wędrujemy w świat – Australia”, „Wędrujemy w świat – Antarktyda”, „Dzień Dyni – zajęcia plastyczne”, „Sposób na 6”, Zajęcia profilaktyczne – „Słucham i rozumiem innych – szanuję, pomagam, jestem wzorem”, „Przygotowania do świąt – zajęcia plastyczne”, „Spotkanie świąteczne”.

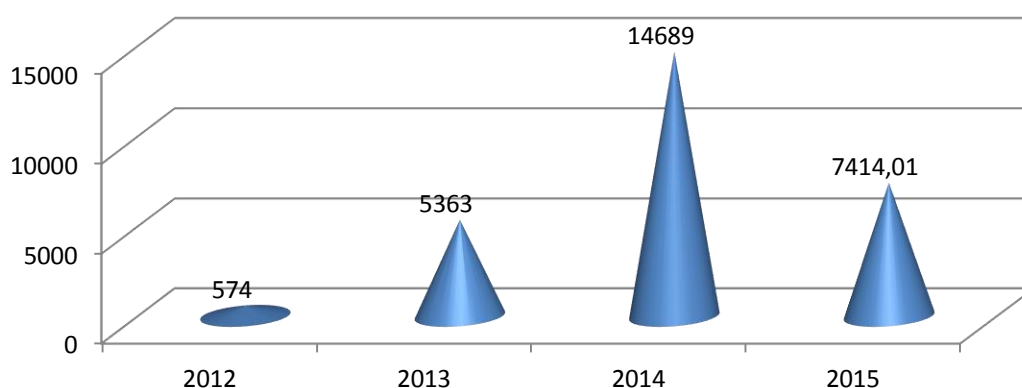
W całym cyklu zajęć wprowadzano elementy profilaktyki, dostosowane do formy i rodzaju zajęć, adekwatnie do poszczególnych grup wiekowych.

2.5. Współfinansowanie pobytu dziecka w zastępczych formach opieki

W 2015 roku Gmina Toszek wydała łącznie **7.414,01 zł** na opłaty związane z pobytem dwójki dzieci w pieczy zastępczej. Gmina, w której dziecko jest zameldowane lub w przypadku braku meldunku, Gmina, w której był ostatni aktualny meldunek, ponosi część kosztów utrzymania tego dziecka w pieczy zastępczej. Obowiązek ten reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.)

Dzieje się tak, gdy rodzice pomimo pomocy ze strony instytucji nadal nie wywiązują się prawidłowo z pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Z powodu uzależnienia, przemocy, braku możliwości lub chęci zapewnienia właściwej opieki lub zaniedbania, dziecko należy zabezpieczyć w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Ma to na celu ochronę tego dziecka, jego życia lub zdrowia, jak również zabezpieczenie jego potrzeb rozwojowych i wychowawczych. Takie rozwiązanie stosuje się w ostateczności, gdy rodzina samodzielnie nie potrafi zadbać o poszczególnych jej członków.

Wykres nr 2
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy
zastępczej w Gminie Toszek w latach 2012 -
2015

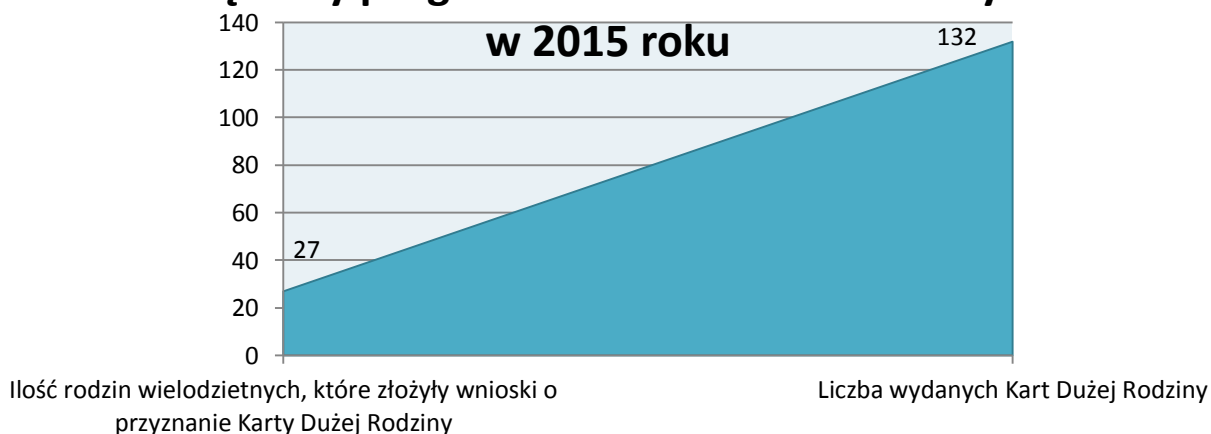

2.6. Karta Dużej Rodziny

16 czerwca 2014 roku weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, wprowadzając program powszechnie znany pod nazwą karta Dużej Rodziny. Szczegółowe warunki i zasady obowiązywania tego udogodnienia zostały określone w ustawie z 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2014 r., poz. 1863 z późn. zm.). Na tej podstawie Minister Pracy i Polityki Społecznej uruchomił system przyznawania Kart Dużej Rodziny osobom posiadającym co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się lub studiuje w szkole wyższej.

Wtedy także zaczęto podpisywać porozumienia z właścicielami punktów komercyjnych czy rekreacyjnych, na mocy których posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą skorzystać ze zniżek za zakup towarów lub usług tych kontrahentów. Szczegółowy wykaz podmiotów współpracujących w rządowym programie dla rodzin wielodzietnych jest dostępny i stale uaktualniany na stronie internetowej: <https://rodzina.gov.pl/>

Wykres nr 3 Rządowy program dla rodzin wielodzietnych

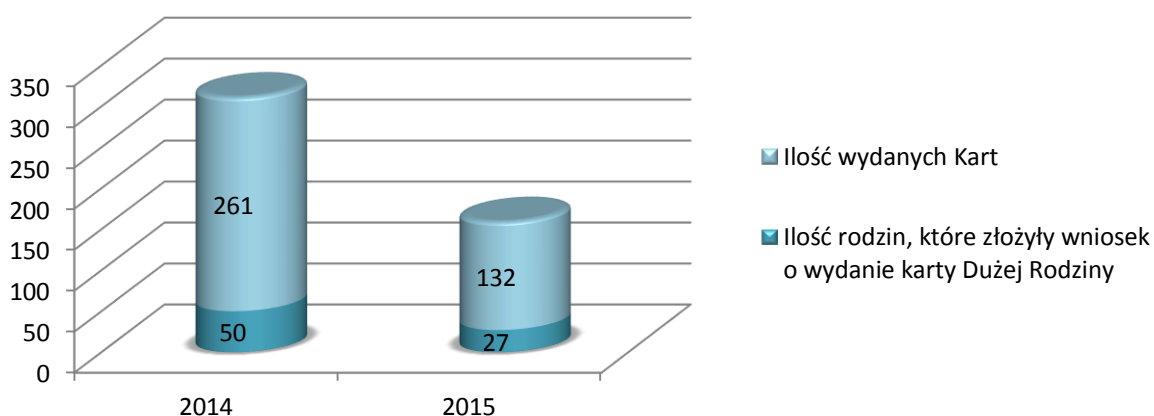
Oferta dedykowana rodzinom posiadającym Kartę, realizowana w rządowym programie dla rodzin wielodzietnych jest podzielona na kilka zakresów usług:

- Kultura i turystyka,
- Parki narodowe,
- Transport kolejowy,
- Sport i rekreacja,
- Ośrodki wypoczynkowe,
- Zakupy – artykuły spożywcze,

- Zakupy – odzież, obuwie, galanteria,
- Zakupy – pozostałe,
- Rozrywka,
- Usługi,
- Zdrowie,
- Finanse,
- Podatki

Wykres nr 4

Karta Dużej Rodziny w Gminie Toszek w latach 2014-2015

„Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny” to projekt realizowany przez województwo śląskie, oferujące dla posiadaczy Kart Dużej Rodziny wydanych w rządowym programie dla rodzin wielodzietnych, dodatkowe zniżki dla mieszkańców naszego województwa. Na stronie internetowej www.slaskiedlarodziny.pl znajduje się aktualny wykaz partnerów biorących udział w programie. Wśród miejsc oferujących zniżki są m. in. muzea, teatry, parki, obiekty w Parku Śląskim, opera oraz usługi kolejowe.

Wykres nr 5

Liczba członków rodzin wielodzietnych, którym wydano Kartę Dużej Rodziny w 2015 roku

W Gminie Toszek powstał w 2014 roku samorządowy program wspierający rodziny wielodzietne wychowujące co najmniej troje dzieci, będących na wspólnym utrzymaniu. Program ten został wprowadzony Uchwałą Nr XLIV/480/2014 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Karty Dużej Rodziny 3+/- Rodziny Zastępczej” dla rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych z terenu Gminy Toszek z późn. zm.

Na tej podstawie możliwe jest opracowanie i wprowadzenie szeregu ulg i zniżek dla posiadaczy Karty poprzez zawarcie porozumień z właścicielami punktów komercyjnych znajdujących się w Gminie Toszek.

W 2015 roku do samorządowego programu dla rodzin wielodzietnych zgłosiły się 4 rodziny, poprzez wypełnienie wniosku. Na tej podstawie wydano łącznie 19 Kart: 7 dla rodziców/opiekunów a 12 dla dzieci.

Wykres nr 6

Liczba członków rodzin wielodzietnych, którym wydano Kartę Dużej Rodziny 3+/-Rodziny Zastępczej w 2015 roku

Potrzeby

Zadań dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej stale przybywa. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące dzieci, osób starszych, osób chorych psychicznie). Coraz częściej pracownicy działają interwencyjnie (po otrzymaniu anonimowych zgłoszeń).

W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej jako potrzeby wskazuje w szczególności:

- utworzenie Punktu Interwencji Kryzysowej

Celem Ośrodka Interwencji Kryzysowej będzie zapewnienie wsparcia dla rodzin zagrożonych wystąpieniem zjawiska przemocy i dotkniętych przemocą poprzez działania PR dotyczące poszerzenia wiedzy na temat przemocy, przyczyn powstania zjawiska, możliwości i narzędzi zapobiegania przemocy, a także zapoznanie młodzieży z konsekwencjami prawnymi i społecznymi w przypadku zachowań antyspołecznych.

- utworzenie mieszkania chronionego na 5 miejsc

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w mieszkaniu chronionym mogą przebywać osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobom z zaburzeniami psychicznymi, opuszczającym pieczę zastępczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcom, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

- utworzenie klubu mam

Klub mam rozumiany jest jako punkt samopomocowy, wspierający funkcje opiekuńczo – wychowawcze. Organizująca się grupa osób, chcących poprawić swoje relacje z dziećmi poprzez mądre wychowywanie ich. Szczegółowy zakres współpracy może zostać określony na podstawie zainteresowań i zgłaszanych potrzeb.

- zabezpieczenie w budżecie Gminy kwot mających stanowić tzw. wkład własny do wniosków projektowych

Zadania, których finansowanie pochodzi z zewnętrznych środków finansowych w dużej mierze koncentrują się na polepszeniu sytuacji rodzin, aktywizacji społecznej, zawodowej lub edukacyjnej mieszkańców danego regionu zagrożonych wykluczeniem społecznym. Występowanie do organizatora z wnioskiem konkursowym wiąże się z zabezpieczeniem w budżecie środków finansowych na tzw. wkład własny, który najczęściej wynosi ok 20% całkowitej kwoty realizacji przedsięwzięcia. Nierzadko są to kwoty rzędu kilkudziesięciu tysięcy złotych.

Podsumowanie

„3 letni Program Wspierania Rodziny wyznacza kierunek i cele działania na najbliższe lata, w związku z tym wymagana jest stała i systematyczna ocena realizacji zadań i działań zawartych w dokumencie. Ocena pozwoli jednocześnie na bieżącą korektę oraz modyfikację działań a tym samym ich optymalizację uwzględniającą zmieniające się potrzeby adresatów programu, zasoby kadrowe, lokalowe, zmiany sytuacji ekonomicznej i społecznej w szerszym znaczeniu.”²

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 ma na celu głównie oddziaływania profilaktyczne. Z tego względu, zostały utworzone programy opiekuńczo - wychowawcze, które swoim funkcjonowaniem zapewniają niepełnoletnim mieszkańcom Gminy Toszek opiekę i organizację czasu wolnego w sposób akceptowany społecznie, akcentując przeciwdziałanie występowania niekorzystnych czynników skłaniających do popadnięcia w uzależnienie, demoralizację czy przemoc.

Asystent pomaga rodzinie powrócić do utraconej z różnych przyczyn równowagi w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Dbą o to, by podążając za klientem odbudować dobre relacje w rodzinie, zabezpieczyć jej członków przed niekorzystnymi wpływami środowiska, wskazać właściwy kierunek rozwoju.

Świadczenia rodzinne w dużej mierze warunkują być albo nie być niektórych rodzin. W wyniku długotrwałego bezrobocia, wymagającego rynku pracy i ciągle zmieniających się warunków zawodowych, rodziny nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć finansowo swoich członków. Koszty związane z utrzymaniem rodziny, mieszkania, żywność, odzież, środki czystości itp. stale rosną, powodując popadanie rodzin w ubóstwo. Przeciwwagą dla tych tendencji są właśnie świadczenia finansowe pochodzące z systemu pomocy społecznej.

Powyższe, jak również doświadczenia związane z indywidualnymi traumami, powodują konieczność świadczenia pomocy także w formie konsultacji pedagogicznych, psychologicznych lub prawnych. W skrajnych przypadkach stałe przeżywanie trudnych emocji może prowadzić do uzależnienia od alkoholu czy substancji psychoaktywnych. Mieszkańcy Gminy Toszek także pod tym kątem są zabezpieczeni.

Realizatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku, którego pracownicy na bieżąco dbają o dobro każdego mieszkańca, poprzez częsty i bezpośredni kontakt analizują potrzeby zgłaszane przez klientów i wspólnie z nimi zastanawiają się nad możliwościami ich zaspokojenia.

² Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015, s. 18.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.) w ramach zadań administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Sprawozdanie za rok 2015 z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015, będące załącznikiem do niniejszej uchwały, zawiera informacje na temat zrealizowanych w 2015 roku działań w zakresie wspierania rodziny oraz wskazania kierunku i sposobu realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.